

1

Vertskommune for statlig asylmottak

Norge har forpliktet seg til å beskytte flyktninger (Flyktningkonvensjonen). Det er Utlendingsloven fra 1988 som fastslår hvem som får beskyttelse her. De fleste asylsøkerne som kommer hit bor i asylmottak mens asylsøknaden behandles. Utlendingsdirektoratet har ansvaret for organiseringen av et fleksibelt mottaksapparat, som kan innkvartere varierende antall flyktninger og asylsøkere. For å løse denne oppgaven best mulig, trenger vi et godt og konstruktivt samarbeid med kommunene.

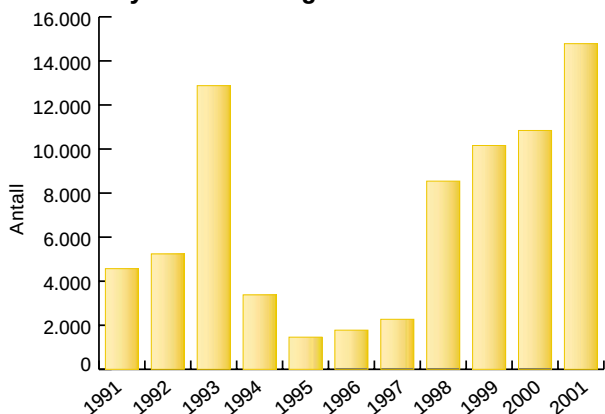
Statlig asylmottak

Statlig asylmottak er et tilbud om midlertidig bolig for personer som søker asyl i Norge. Her kan de bo fra den dato de søker om asyl og fram til bosetting i en kommune, eller til de forlater landet. Et statlig mottak skal være et mest mulig normalt bosted for personer i en unormal livssituasjon. Tilbudet skal ha en nøktern, men forsvarlig standard. Beboere i mottak får også økonomisk støtte til livsopphold.

Det er et mål at mottakene skal være lokalisert over hele landet. Dette henger sammen med målsettingen om at flyktninger skal bosettes i alle deler av landet.

Etablering og finansiering av asylmottak er et statlig ansvar. Utlendingsdirektoratet har det overordnede ansvaret. Asylmottakene drives av kommunale eller private driftsoperatører som Utlendingsdirektoratets regionkontor inngår avtaler med. Driftsoperatøren står for den daglige driften av mottaket i henhold til retningslinjer gitt av Utlendingsdirektoratet.

Asylsøkere til Norge fra 1991 til 2001

Etablering og drift av statlige asylmottak

All mottaksdrift anskaffes i tråd med lov av 16. juli 1999 om offentlige anskaffelser. Vi annonserer etter driftsoperatører i Databasen for kunngjøringer om offentlige anskaffelser (DOFFIN), Norsk Lysningsblad, eventuelt også i den lokale pressen. Interesserte må tilby mottaksdrift i henhold til styringsdokumentene for statlige asylmottak. Den som leverer det beste tilbudet blir tildelt oppdraget.

Kommunal- og regionaldepartementet krever at minst 90 prosent av kapasiteten i asylmottak skal være utnyttet. For å kunne ha et fleksibelt system som kan tilpasses den varierende flyktningsstrømmen, har alle mottaksavtaler en oppsigelsesklausul.

Utlendingsdirektoratet kontrollerer kvaliteten i asylmottakene for å sikre at driften skjer i samsvar med gjeldende styringsdokumenter.

Hva innebærer det å være verts-kommune for et statlig asylmottak?

Beboere i statlige asylmottak har rett til helsetjenester, barnevernstjenester og tolketjenester på lik linje med øvrige innbyggere i kommunen. De kommunale kulturtilbudene er også åpne for asylsøkere.

Helsetjenester

Helsetjenesten i kommunen har ansvar for at beboere i statlige asylmottak får nødvendige helsetjenester.

Asylsøkere og deres familiemedlemmer har en begrenset rett til ytelser etter folketrygdloven. Den begrensede trygdekningen gjelder fra det tidspunkt det er søkt om asyl og fram til oppholdstilatelse er gitt, eller fram til endelig avslag på asylsøknaden. Ved endelig avslag dekkes utgifter til akutt behandling fram til personen forlater landet.

Alle asylsøkere gjennomgår helseundersøkelse i transittmottak. Undersøkelsen er i hovedsak en kartlegging, og fokuserer på forhold som krever hurtig avklaring. Ved tuberkuloseundersøkelsen meldes positive funn videre. Personer som er smittefarlige, får behandling inntil smittefaren er over før

de flyttes videre. Helsetjenesten i kommunen er ansvarlig for nødvendig oppfølging.

Asylsøkere har rett til fastlege på lik linje med øvrige innbyggere i kommunen. Barn i grunnskolealder dekkes av skolehelsetjenesten, mens yngre barn dekkes av den alminnelige retten til helsekontroll. Beboere i statlige asylmottak omfattes av kommunens tannhelsetjeneste.

Barnevern

Barna er først og fremst foreldrenes ansvar. Asylmottaket skal tilrettelegge for en trygg, stabil og forutsigbar hverdag. På grunn av barnas spesielle livssituasjon vil det være behov for et godt samarbeid mellom mottaket og barneverntjenesten i kommunen.

Kommunens barneverntjeneste vil rutinemessig bli varslet av mottaket når barn uten foreldre ankommer. Mottaket og kommunen vil ha et særlig ansvar overfor enslige mindreårige da de har behov for ekstra oppfølging og omsorg.

Vergemålsloven omfatter enslige mindreårige i statlige asylmottak og mottaket skal rutinemessig melde fra til overformyndieret når enslige mindreårige

ankommer mottaket. Overformynderiet er ansvarlig for å oppnevne en hjelpeverge.

Dersom kommuner overtar omsorg for barn i statlige mottak, dekkes utgiftene ved refusjonsordning fra den fylkeskommunale fagmyndighet. Kommuner kan søke Utlendingsdirektoratet om et særskilt tilskudd for tiden på kr 93.000,–.

Utdanning

Barn og unge i statlige asylmottak har rett og plikt til offentlig grunnskoleopplæring når oppholdet i landet forventes å være i mer enn 3 måneder. Kommunen plikter å gi særlig opplæring til elever fra språklige minoriteter.

Innvandrere og flyktninger har, i likhet med befolkningen for øvrig, rett til grunnskoleopplæring dersom de ikke har tilsvarende kompetanse fra hjemlandet. Asylsøkere har ikke denne retten.

Tolketjenester

Tilgang på kvalifisert tolketjeneste er nødvendig for å sikre at flyktningen gis et tilbud som er likeverdig med det den øvrige befolkningen får. Forvaltningens alminnelige veilednings- og informasjonsplikt tilsier at kommunen sørger for nødvendig tolketjeneste for å kunne yte

et forsvarlig tilbud i forhold til den enkeltes behov. Den instans som har behov for tolk bestiller og dekker utgiftene til tolketjenester.

Økonomisk kompensasjon og tilskudd

Vertskommuner får et årlig tilskudd som skal kompensere for de gjennomsnittlige utgiftene forbundet med helsetjenester, barnevern, tolketjenester og administrasjon. Tilskuddet består av en grunnsats på kr. 175.000,- (uavhengig av antall mottak i kommunen) pluss kr. 1.900,- pr. mottaksplass.

Tilskudd knyttet til utdanning

Vertskommuner får tilskudd til opplæring av elever i grunnskolealder som har opphold i statlige asylmottak. Tilskuddet skal også dekke kommunens utgifter til særskilt norsk- og morsmål-opplæring for grunnskoleelever i mottak. Statens utdanningskontor er ansvarlige for utbetalingene.

Tilskudd ytes også til ekstra språk opplæring for minoritetsspråklige elever/læringer i videregående skole. Tilskuddet omtales i et årlig rundskriv som utarbeides av Utdannings- og forsk-

ningsdepartementet. (Rundskriv F-19-02. «Tilskudd til opplæring for språklige minoriteter i grunnskolen, kap. 221 post 65 – Skoleåret 2002/2003»).

Kommunene får tilskudd til opplæring i norsk med samfunnskunnskap for beboere i mottak etter regler fastsatt av Undervisnings- og forskningsdepartementet. Utdanningskontorene administrerer ordningen.

Mottaket og lokalsamfunnet

Det er viktig at kommunen i samarbeid med mottaket legger forholdene til rette for at beboerne blir en del av lokalsamfunnet. Asylmottaket er en ressurs for kommunen i kultur og næringslivet. Mottaket tilfører også kommunen arbeidsplasser.

For mange asylsøkere er oppholdet i et statlig asylmottak det første skrittet inn i det norske samfunnet.

Nyttig informasjon

Lov om offentlige anskaffelser av 16. juli 1999 nr. 69, NHD

Forskrift om offentlige anskaffelser av 15. juni 2001 nr. 616, NHD

Databasen for offentlig innkjøp (DOFFIN) Norsk Lysningsblad
www.doffin.no

www.udi.no/mottak

Kommunehelsetjenesteloven av 19. november nr. 66 1982
www.lovdata.no/all/hl-19821119-066.html

Retningslinjer for helsetjenester til innvandrere og asylsøkere
www.helsetilsynet.no/regelver/rundskri/1993/ik-0993.htm

Retningslinjer for tannhelsetjenesten til flyktinger og asylsøkere i statlige mottak
www.helsetilsynet.no/regelver/rundskri/1999/i-2399.htm

Smittevernloven Veileder – Førstegangs helseundersøkelse
www.helsetilsynet.no/regelver/rundskri/1997/ik-2595.htm

Tilbud om HIV-test til asylsøkere og innvandrere
www.helsetilsynet.no/regelver/rundskri/1993/ik-2793.htm

Lov om barneverntjenester av 17. juli nr. 100 1992
www.lovdata.no/all/hl-19920717-100.html

www.udi.no/mottak

7

Utlendingsdirektoratet (UDI)

Integreringsavdelingen

Postboks 8108 Dep.
NO-0032 OSLO

Telefon: 23 29 21 25
Faks: 23 29 21 66

E-post: udi@udi.no
Internett: www.udi.no

Utgitt: Desember 2002
Opplag: Bokmål, 4.000 stk. og nynorsk, 1.500 stk.

